9e JAARGe. №. 266.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar f 24.– ℔ halfjr f 12.– ℔ maand f 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DINGSDAG 12 NOVEMBER 1861.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letters betalen dubbeld, Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel

VERTREK DER LANDMAIL.
In de maand November den 25sten.

ADVERTENTIEN.

Veiling van doorgekapt Kopergeld.

De Resident van Soerabaija maakt bekend, dat op **Maandag den 16den December 1861,** bij 's lands pakhuizen te Soerabaija, in het openbaar zullen worden opgeveild 400,000 AMSTERDAMSCHE PONDEN DOORGEKAPT KOPERGELD, waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van den 23sten dezer No. 85.

Soerabaija, Namens den Resident,
28 *October* 1861. *De Assistent-Resident voor de Comptabiliteit,*
(1715) **W. HAPPÉ.**

POSTKANTOOR.

Op Woensdag den 13den November 1861 des namiddags ten twee ure zullen voor **Macasser** en de **Molukkos**, brievenpakketten worden gesloten.

SOERABAYA, *De Postkommies,*
den 9den November 1861. **C. WELTER.**
(1786)

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Woensdag den 13den November 1861.
Bij den heer *Ten Cate*, in de stad van diverse goederen.

Op Donderdag den 14den November 1861.
Bij den heer *Nicolai*, aan de Kalimaas van houtwerken enz.

Op Vrijdag den 15den November 1861.
Bij den heer *J. W. Kok*, te Kembang Djepoon van diverse goederen.

Op Zaturdag den 16den November 1861.
Bij den heer *Kervel*, in het Militair Hospitaal, te Simpang van meubelaire goederen.
(1760)

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON*, **A. C. Rothe**, geb. *Alder.*
Soerabaija, 10 *November* 1861. (1777)

HUWELIJKEN.

Getrouwd:
J. O. GOBIUS.
MET
J. W. CREINA.
Eenige kennisgave.
SOERABAYA 7 *November* 1861. (1776)

VENDUTIE

Op Woensdag 13 November a. s.
BIJ
J. H. TEN CATE,
van
diverse COMMISSIEGOEDEREN.
(1767)

OP DE VENDUTIE

BIJ
J. H. TEN CATE,
zal worden verkocht:
Een Solide REISWAGEN, MEUBELS, DRANKEN, PROVISIEN, HEMDEN, KINDERPETTEN, BENDYZWEEPEN, BLOEMPOTTEN met fijne BLOEMEN, ijzeren LEDIKANTEN, enz. enz. (1789)

VENDUTIE,

Op Donderdag den 14den November,
BIJ
J. A. A. NICOLAI,
aan de waterfabriek aan de Kalimaas.

Van eene groote partij DJATTIE-HOUTEN BALKEN en SCHAALPLANKEN,
verders:
TWEE STEL ZEILEN van een groot schip, EUROPEESCH TOUWWERK, STAAND en LOOPEND TUIG en verdere SCHEEPSBEHOEFTEN. (1771)

LELANG

Nanti hari Kemis tangal 14 boelan November
die mana roemanja toewan
J. A. A. NICOLAI,
di kamar aer di Kalimaas,
darie
Sampeh banjak **balok-balok kajoe djatie** dengen **papan koeliet.**
lagie
doewa prankat laijar-laijar darie satoe kapal besaar, **talie-talie wholanda, talie-talie labrang** dengen **talie djalan-an** dan lain lain **bekakas kapal.** (1772)

Op de VENDUTIE

van den ondergeteekende
zal alsnog worden verkocht:
BLADKOPER en SPIJKERS, KOMPASSEN en SLOEPEN, benevens 5 dozijn Amerikaansche STOELEN.
(1794) J. A. A. NICOLAI.

Op den 15den November e. k.

Zal door tusschenkomst van het Vendudepartement te *Samarang*, ter plaatse waar het tegen dien dag vendutie zal aankondigen des voormiddags ten 10 uur, in het openbaar aan den meestbiedenden worden verkocht:

De particuliere onderneming
tot
aanplant en bereiding
van
TABAK
te
PANOLAN
Residentie Rembang.

Ten name staande van wijlen den Heere **R. SCHIFF** en bestaande uit:
Een kapitaal **Steenen,** met **Pannen Gedekt Woonhuis** en **bijgebouwen.**
Twaalf **Tabaksloodsen, opzienerswoningen,** compleeten inventaris enz.
De veilconditien en de Inventaris zullen van af heden gedeponeerd en ter visie liggen ten kantore van de firma B. KOPERSMIT & Co; te *Batavia, Samarang* en *Soerabaija*, alsmede ten huize van den administrateur der onderneming E. W. C. HAIGHTON te *Panolan*, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij de beide ondergeteekenden

SAMARANG, **B. KOPERSMIT & CO.**
27 *September,* 1861 **C. VON BORNEMANN.**
(1543)

Op Dingsdag den 19den November

VENDUTIE
VAN DIVERSE COMMISSIEGOEDEREN,
in het vendulocaal van
LE ROY & CO.
in de Heerenstraat. (1796)

VENDUTIE

op Woensdag den 20sten November a. s.
in het sterfhuis van wijlen den heer
J. W. STECHER,
nabij de Simpangsche poort.
door
LE ROY & CO.
Van eenen netten goed onderhouden inboedel als:

Een PALISSANDERHOUTEN AMEUBLEMENT bestaande uit: EEN BANK, TWEE CAUSEUSES, TWEE VOLTAIRES en TWAALF STOELEN met stijn bekleed.
Twee BANKEN en vier mahoniehouten WIPSTOEEEN met paardenhaar bekleed.
RONDE, VIERKANTE en SPEELTAFELS en CONSOLES.
EENE PIANINO.
KROON- HANG- MUUR- en STAANDE LAMPEN en HANGSTOLPEN.
Een BUFFET.
KLEEDER- en DISPENSKASTEN.
IJZEREN en HOUTEN LEDIKANTEN.
PLEET- GLAS- en KRISTALWERK.
PORCELEINEN EET- en THEESERVIESEN.
3 ZINGENDE KANARIEVOGELS.
VOORTS.
JUWEELEN, GOUD- en ZILVERWERK.
ALSMEDE.
3 TOERWAGENS (VIS-A-VIS.)
2 spannen goed loopende WAGENPAARDEN.
PAARDENTUIGEN en STALGEREEDSCHAP.
Eene groote collectie fraaije BLOEMEN IN POTTEN.
(1790)

Op een nader te bepalen dag

zullen publiek worden verkocht:
VIER **Bankactien** ieder groot f **500,**
Een **bewijs van inschrijving van eene 4 ½ % Obligatie** groot f **500,** en
Een **bewijs van aandeel in de Sourakartasche groote Lombard** groot f **500,** waarop reeds in mindering is ontvangen f **260,13** cents.
(1790) DERKS qq.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

Vertrekdagen der Stoomboot

OENARANG,
Kapitein S. VAN HULSTIJN,
over de maand November.

Van **Batavia**	naar	**Sam.** en **Soerabaya**	3 en 19		Nov.
„ **Samarang**	„	**Soerabaya.**	6	„ 22	„
„ **Soerabaya**	„	**Sam.** en **Batavia**	10	„ 26	„
„ **Samarang**	„	**Batavia.**	12	„ 28	„

De Agenten,
(1714) **ADAM & CO.**

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

Kapitein **Kramer.**
Vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG,
op Vrijdag den 15den November.
Adres bij
1780 **W. CORES DE VRIES.**

STOOMVAART
Langs de Noordkust van Java.

Gedurende de maand November is het vertrek der stoomschepen van SOERABAYA via SAMARANG naar BATAVIA bepaald op
den 7den, 15den, 22sten, en 29sten.

Adres bij,
(1745) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP MENADO.

Kapitein **Couteron.**
Vertrekt naar de MOLUCCOS via MAKASSAR, TIMOR KOEPANG en DILLY.
Op Donderdag den 14den November.
Adres bij
(1779) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN

PASSAGE NAAR NEDERLAND,
wordt aangeboden met het uitmuntend daartoe ingerigt Nederl. fregatschip
ANNA,

Gezagvoerder **J. R. BOK,**
voor vier à zes Heeren.
Deze bodem is wegens deszelfs groote en ruime hutten zeer aantebevelen, het vertrek zal plaats vinden van PASOEROEAN omstreeks het einde van *November.*
Nadere informatien te bekomen bij
De Agenten,
J. F. VAN LEEUWEN & CO.
(1793) alsmede bij den gezagvoerder *Marine Hotel.*

VERKOOP.

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, de huurregten van het land **Temoeloes en onderhoorigheden,** gelegen aan de *Solo* rivier in de Residentie *Soeracarta.* — De gronden zijn bijzonder geschikt voor de teelt van **SUIKER** en beslaan eene oppervlakte van C°. 476¼ gouvernements Bouws.
Nadere inlichtingen te bekomen bij Mevr. de wed. SCHEINER te SOLO, terwijl de conditien van verkoop kunnen worden vernomen bij de ondergeteekenden, alhier.
(1233) MATHIEU EBBS RUIJS & CO.

VERKOOP.

Eenige net bewerkte wagens uit de fabriek van *Zakara & Audineau* te Batavia als:
VIS A VIS

waaronder eene bijzonder geschikt om bij feesten gebruikt te worden,
MIJLORDS.
PALANQUINS.
COUPÉS.
BIJ
(1792) ADAM & CO.

VERKOOP.

Eene geheel nieuwe PIANINO OBLIQUE VAN PLEIJELL te Parijs.
Te bevragen bij de uitgevers dezer *Courant.*
(1784)

ETABLISSEMENT GROEDO.
Onze HOUTSTAPELPLAATS te GROEDO,
is van **HOUTWERKEN,** van alle dimensien ruim voorzien en kunnen orders ten spoedigste geëffectueerd worden.
Prijs der GEZAAGDE HOUTWERKEN.
100 % *loven Tarief en* **minder**
naar gelang der dimensiën.
(1481) **ZANTHUIS & CO.**

WEKELIJKSCHE PRIJSOPGAVE
VAN
Klapper-Olie,
prima kwaliteit
f 21.— per picol,
BIJ
DE CLERCQ
Kali-Anjer.
NB. Iedere week zal door middel van dit blad de prijs voor de loopende week worden bekend gemaakt.
De OLIE wordt op aanvrage *franco* binnen de stad en voorsteden aan huis bezorgd.
SOERABAYA, *den 28sten October* 1861. (1439)

De ondergeteekenden hebben de eer, te berigten, dat zij op heden een
TOCO EN COMMISSIE-HUIS
hebben geopend in het locaal vroeger geoccupeerd door den heer
DEELEMAN.
(1782) BLIJENBURGH & FISSCHER.

De ondergeteekende blijft zich aanbevelen tot het houden van **VENDUTIEN VOOR VERTREKKENDE PERSONEN** als anderszins en tot het volvoeren van Commissiën.
(1788) **A. H. DEELEMAN.**
Societeitstraat.

BENOODIGD
Op eene TABAKS-ONDERNEMING een **opziener;** de voorkeur zal gegeven worden aan iemand die met het vak bekend is.
(1781) **ADAM & CO.**

WEGGELOOPEN.
Een **zwart paard,** op de regter zijde gemerkt met de Letter **K.**
De eerlijke vinder gelieve inlichtingen te geven aan de uitgevers dezer Courant en kan op eene goede belooning rekenen. (1791)

VERTREKKENDE PERSONEN.
De Officier van gezondheid **L. P. KERVEL,** verlaat Soerabaija. (1795)

Zitdagen der Spaarbank
te SOERABAYA,
in de maand November.
Dingsdag den 19den. (1739)

IN COMMISSIE ONTVANGEN.
Fijne fransche Siropen
in kistjes van 1 dozijn.
ASSORTIMENT:
4 fl. SIROP DE ROSES.
4 „ „ „ LIMONS.
2 „ „ D'ORGEAT.
2 „ „ DE VANILLE.
à f 11.— per dozijn **Comptant.**
(1616) **LE ROY & CO.**

IN COMMISSIE ONTVANGEN.
TAFELLAKEN en SERVETGOED
f 10.— *en* **f 9.—** *per stuk*
à Contant.
bij
(1592) **LE ROY & Co.**

IN HET
HEEREN MODEMAGAZIJN.
VAN
W. A. DE VEIJ,
is op nieuw ontvangen
Echt Engelsch gekleurd
FLANEL.
(1778)

VERKRIJGBAAR
DJATIE DOLKEN
van 8 tot 13 ellen lengte, kunnen tevens op de werkplaats van de ondergeteekenden naar verkiezing der dimensiën gezaagd worden.
(1783) KESSLER & CO.

VERKRIJGBAAR
BIJ
LE ROY & CO,
De nieuwe uitgave der Indische Wetboeken,
uitgegeven onder toezigt van
Mr. F. F. L. U. LAST.
Raadsheer in het Hoog-Geregtshof van Nederl.-Indië.
Prijs f 12,— (1654)

ANCIENNE MAISON LEROUX & CO.
SUCCESSEURS
Abalain Durand & Cie.
PAS ONTVANGEN
Prachtige Waaijers.
(1785)

ONTVANGEN
BIJ
J. VAN BRERO & CO,
PER
ELISABETH JACOBA,
Gezagvoeder **LUKAS,**
Gestreept Engelsch Flanel
in nieuwe desseins.
(1787)

TOEGANG KAARTEN;
VOOR DEN
Tuin te Simpang.
zijn te bekomen bij Heeren Uitgevers der te Soeraba a verschijnende Dagbladen, bij den Heer K. VAN COEVORDEN en den Opzigter van den Tuin. (1745)

WISSELS OP NEDERLAND.
bij
(1553) **MAC LENNAN & CO.**

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.
In de Oostersche eilanden en bijzonderlijk in Java heerscht eene genegenheid onder de Europeërs om te goed te leven. Velen verlustigen zich in de vermaken der tafel en leiden een te zittend leven. Gebrek aan ligchaamsbeweging en kwijning, voortvloeijende uit de hitte en damp van het klimaat, veroorzaken dat de gal bedorven en meer dan overvloedig wordt. Er bestaat geen beter geneesmiddel voor alle soorten van galachtige ongesteldheden, voornamelijk die welke 't meest heerschen in de verzengde luchtstreek, dat kan vergeleken worden, wat betreft krachtdadigheid, met deze zoo wonderbare PILLEN. Zij maken spoedig de gelaatskleur helder, wekken de geestvermogens op, veroorzaken eenen aandrang tot inspanning der krachten, zuiveren het bloed van alle onreinheid, geven eene gezonde werking aan de lever, en deelen vernieuwde sterkte mede aan het gansche ligchaamsgestel.
Ad. **f 1,— f 3,—** en **f 5,—** per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij
(1758) **LE ROY & CO.**

NEDERLANDSCH INDIE.
SOERABAYA den 12den November 1861.
Opgave van de politie
Omtrent personen wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.
12 November.
voor Aankomst.
T. Etty, van Probolingo, Mejufvr. F. Olmeijer, van Samarang. Mevrouw Gofvin, van Batavia. Mev. de wed. de Bruijn, van Batavia. C. N. Van der Biek, van Malang.
voor Vertrek.
T. Etty, naar Probolingo. Mejufvr. F. Olmeijer, naar Probolingo. A. C. Dumont, naar Samarang. J. H. Walsen, naar Menado. C. G. Robert, J. C. T. Kroesen, naar Pamekasan.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stooms. *Menado*, kapt. A. A. Couteron, van Batavia Samarang en Molukkos, luit. van Hees en fam., 2 luit. Berittij, pastoor Franszen, de heeren Siburg en echtg., Kuller, van Leeuwen, Jossop Platon, Kreijeberg, mevr. Perret en 3 kinderen, Gofvin de Bruijn, van Barthodl en Guijot.

Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo. — Nadat demang Lehman zich den 2den October jl. met een 30tal volgelingen te Martapoera had overgegeven, kwamen zich aldaar nog verscheidene andere opstandelingshoofden onderwerpen, zoodat op den 6den October ter genoemder plaatse aanwezig waren 27 hoofden met 260 volgelingen.

Al deze hoofden hebben te Martapoera in handen van den militairen kommandant den eed van trouw en gehoorzaamheid afgelegd.

De voornaamsten hunner zijn vervolgens met demang Lehman den 6den October voor den resident te Banjermasin verschenen, welke hun onder zekere voorwaarden vergiffenis heeft geschonken.

Demang Lehman bedankte voor deze grootmoedige behandeling en beloofde met de zijnen bewijzen te zullen geven van trouw.

Hij betuigde echter, dat hij en de zijnen zonder voedsel en middelen om dit te verkrijgen waren en verzocht, dat het bestuur hem met vivres of eene kleine toelrge te gemoet zoude komen.

De resident beloofde hem zulks voor den eersten tijd te zullen geven, doch raadde hem tevens aan spoedig werk te zoeken, ten einde in zijne eigene voeding te kunnen voorzien.

De hoofden ontvingen verder den last om zich allen te vestigen te Bandjermasin, Martapoera, Pengaron en Pleijari, ten einde buiten verleiding te blijven van door andere kwaadwilligen te worden overgehaald, terwijl hun tevens werd aanbevolen hunne vrouwen en kinderen uit de bosschen te doen terugkeeren.

Volgens verklaring van demang Lehman zouden gebrek aan levensmiddelen, aan munitie en aan geld hem genoodzaakt hebben de wapens neder te leggen.

Ten einde het bestuur te overtuigen, dat zijne onderwerping gemeend was, beloofde hij de overige opstandelingen te zullen opzoeken, ten einde hen over te halen of met geweld te dwingen, zich ook te onderwerpen.

Ook nam hij aan om Hidajat over te halen tot onderwerping.

Dientengevolge is hij op den 9den October met 20 mindere hoofden en 487 volgelingen uit Martapoera vertrokken, om van daar uit naar alle omstreken kleine benden te zenden, ter opspooring van nog rondzwervende opstandelingen. Hij zelf is met het grootste gedeelte getrokken over Karang-Intan, langs de Riam-Kiwa, met het doel, om ook daar de streek van kwaadwilligen te zuiveren.

Intusschen ging de vijand voort met zich te onderwerpen. Op den 9den zijn Toemenggoeng Daut, Goesti Kassim, Pembakal Samat, Pembakal Boedja met eene menigte volgelingen in onderwerping gekomen.

Door het bestuur is gelast, dat al de personen, die sedert den 8sten October in onderwerping zijn gekomen, ten spoedigste naar de geregelde kampongs zullen vertrekken, om daar onder toezigt der kampongs-hoofden te worden gesteld.

In het Amoenthaijsche en Martapoerasche is sedert het begin der maand October niets bijzonders voorgevallen.

In Karrau echter wel.

Den 27sten Augustus rukte de kapitein van Vloten met 200 man, 1 houwitser en 1 mortier naar Romania (Tandjong Allang) op, alwaar de vijand twee sterke bentings had aangelegd aan de Karrau-rivier.

In tegenstelling met de gewone handelwijze des vijands, hield hij stand en op de nadering der troepen liet hij de gamelang bespelen.

De kapitein van Vloten liet de twee, midden in het bosch gelegene bentings, die op ruim 150 passen met natuurlijke verhakkingen omringd waren, omtrekken.

De omtrekking der kleinste werd opgedragen aan den 1sten luitenant Schade van Westrum met 40 man en die der grootste aan den kapitein Labar met 120 man.

De mortier gaf vuur op de grootste; doch de granaten zag men op de jonge bamboezen blindering opspringen, zoodat dit werpgeschut van weinig dienst was.

Het gelukte den luitenant Schade van Westrum de kleine benting te veroveren. De groote hield echter moedig stand. Achter de schietgaten vuurde de vijand op de onzen moorddadig, terwijl de storm beproefd, maar door de verhakkingen en menigte van randjoes, onmogelijk bevonden werd.

De kapitein van Vloten besloot dientengevolge om zijne troepen te verzamelen en den aanval tot 's nachts uittestellen, als wanneer hij hoopte minder last van het vijandelijke vuur te zullen hebben.

Naauwelijks was door het verzamelen der troepen aan den vijand een goed heenkomen geopend, of hij begon door de smalle, over de rivier geslagen brug de benting te ontruimen.

Kapitein van Vloten had bij tijds de houwitser op die brug laten rigten, zoodat de vlugtelingen daar door ons vuur veel te lijden hadden.

Zoodra men de ontruiming waarnam, werd de storm geblazen en daarna de benting genomen.

Wij verloren bij die gelegenheid den 1sten luitenant der artillerie van der Hoek, die aan een schot in de borst bezweek. De 1ste luitenant Domseler bekwam een schot door de kuit. Verder hadden wij nog 2 gesneuvelden, 8 zwaar gewonden en 28 ligt gekwetsten.

De vijand had minstens 17 dooden, terwijl vele bloedsporen langs den terugtogtsweg gevonden, ten bewijze strekten, dat hij ook een aantal gebleseerden had bekomen.

Twee lilla's, drie vlaggen, een donderbus, acht geweren, eene menigte klewangs en lassen benevens amunitie, waaronder een vaatje kruid, (merk van de Onrust), werden door de onzen buitgemaakt.

De troepen bleven dien nacht in de vijandelijke posten bivakkeren, terwijl de omtrek door patrouilles onderzocht werd, zonder evenwel één vijand te ontmoeten.

Op den 29sten September is kapitein van Vloten met zijne troepen naar Ampa teruggekeerd.

Den 5den October is Z. M. stoomschip *Celebes* naar Mengkatip met de Pagatansche hulptroepen de Barito opgestoomd.

Z. M. stoomschip *Suriname* is op den 8sten dier maand naar Koetei vertrokken om tijdingen in te winnen.

— Per telegraaf viâ Soerabaija zijn de volgende tijdingen van de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo ontvangen, loopende tot 1 November jl.

Ter hoofdplaats Bandjermasin, zoomede in de afdeelingen Martapoera en Tanah Laut werd de rust niet gestoord.

Na demang Lehman zijn nog verscheidene mindere hoofden in onderwerping gekomen.

De opstandelingen in het Martapoerasche en Tanah Laut zijn grootendeels in onderwerping.

In het Amoenthaijsche hebben hier en daar onrustige bewegingen plaats gevonden, waarvan geestdrijverij als de voornaamste oorzaak moet worden beschouwd.

Bij een der gevechten in die afdeeling kreeg de 1e luitenant adjudant A. T. Calcau van Rosevelt eene blessure aan den voet.

De kapitein van der Heijden heeft met 100 bajonetten eene vijandelijke benting te Penili Biroe Z/O. waarts van Barabëi door insluiting genomen. De vijand liet 22 dooden op de plaats.

Van onze zijde sneuvelden drie soldaten, terwijl de kapitein J. C. Hamakers en drie man (Europeanen) geblesseerd werden.

De kolonne van Vloten is den 25sten October van Maugkatib vertrokken en in den avond van den 28sten voor de Mantallat-monding gearriveerd.

(J. C.)

ALGEMEEN OVERZIGT
van den specialen correspondent van den Oostpost.
BINNENLAND.

's Gravenhage, 24 en 25 September.

(Vervolg.)

Al spoedig constitueerden zich de kamers en vingen hare voorloopige werkzaamheden aan. De eerste kamer kon den 20sten reeds haar adres van antwoord in discussie nemen dat over 't algemeen eene blootе weerklank der Troonrede is, behalve dat met name aangedrongen wordt op de indiening der O. J. comptabiliteitswet en waarin ook herinnerd wordt aan de verbetering van de wa erwegen naar zee. Wel is in den loop der discussie ook nog gewezen op de financiële ongelegenheden der gemeenten en de min gunstige werking der armenwet, maar slechts twee voorname punten kwamen in die discussie meer bepaald ter sprake, als daar zijn de erkenning van Italië en de vraag naar wetten op koloniaal gebied, omdat in de Troonrede, behalve de emancipatiewet der slaven in West-Indië, alleen stond dat *andere* wetten de koloniën betreffende, zouden worden aangeboden, zonder vermelding *welke*. Op het koloniaal debat komen wij in het afzonderlijk overzigt terug terwijl wij hier laten volgen het resumé der discussie op het andere punt: Het was bij § 3 handelende over onze buitenlandsche betrekkingen bragt de heer Fransen van de Putte de quaestie over Italië ter sprake. Hij wees er op dat zoowel troonrede als adres het stilzwijgen bewaarden nopens de erkenning van het koningrijk Italie, en aangezien er in § 3 gesproken werd van de bevordering van onze internationale betrekkingen, wenschte hij in het adres uit te drukken dat die erkenning daartoe mogte medewerken. Een amend. in dien geest stelde hij voor. — De commissie, bij monde van den heer *Cremers*, beantwoordde de vraag om opheldering met eene wedervraag: Wat bedoelde de spreker? wilde hij de erkenning geconstateerd hebben of wenschte hij haar? Daarop antwoordde de heer *van de Putte*, dat twijfel omtrent de erkenning noode aangenomen kon worden, vermits toch de *Staats Courant*, van die erkenning bepaaldelijk gewag maakte. Evenwel, de commissie bleef er bij, dat *zij althans* geene officiële inlichtingen kon geven. In één woord, zij wilde omtrent het *fait accompli*, zoo er een *fait accompli* was, neutraal blijven bij het adres in antwoord op eene rede, waarbij het betwiste onderwerp niet was aangeroerd. De loop dezer gedachten- of liever woordenwisseling gaf den min. van buitenl. zaken de gereede aanleiding om zich in de discussie te mengen, hoewel de opmerking voorop stellende dat het in den regel de taak der regering niet is om zich te mengen in de debatten over het adres *der kamer* tusschen de commissie en de leden. Maar toch, opheldering kon hier goed en nuttig zijn. Uit de toen gehouden rede des ministers bleek dat de *erkenning* boven allen twijfel is, niet van het *koningrijk* Italie, maar van den titel van koning van Italie, door het parlement te Turin aan Victor Emanuel verleend. Na zorgvuldige overwegingen en correspondentien naar aanleiding van de notificatie van het kabinet te Turijn nopens den verkregen titel in kwestie, heeft onze regering dien titel erkend en wel op gronden, ontleend aan het algemeen belang, die de regering niet schroomt tot onderwerp van discussie te maken, maar welke zij niet wilde uitlokken, uit aanmerking van groot verschil van opvatting en indruk, welke de zaak zelve uitlokt. Aan den eenen kant toch sympathie, aan de andere zijde afkeuring en vrees voor krenking van dierbare belangen. Van daar dat de regering in de troonrede het stilzwijgen bewaarde, om niet noodeloos een twistappel op te werpen. Tegen het amendement op zich zelf had de regering, behoudens de onjuiste uitdrukking van erkenning van het *koningrijk* Italië geen bezwaar, maar toch moest de minister in overweging geven, of niet dezelfde reden van voorzigtigheid, welke geleid heeft om de zaak niet in de troonrede te vermelden, ook thans moest aansporen om ook in het adres het stilzwijgen te bewaren.

Na deze toelichting heeft de heer *Fransen v. d. Putte*, wien het slechts te doen was om licht en opheldering, zijn amendement als niet meer noodig ingetrokken.

Gelijk gezegd, behalve de vraag nopens de koloniale wetten, leverde die discussie weinig of niets meer op. Anders was dit gesteld in de Tweede Kamer. Haar ontwerp-adres was reeds op zich zelve krachtiger. Wij geven het hier in zijn geheel omdat, gelijk gezegd, de inhoud niet is eene bloote omzetting van de zinsneden der Troonrede.

Het luidt aldus:

Sire!

1. De tweede kamer der staten-generaal acht zich gelukkig de verzekering te mogen herhalen der gevoelens van trouw en verknochtheid, die haar even als de geheele natie jegens Uwe Majesteit en het Koninklijk Huis bezielen.

2. Zware rampen, door ijsgang en overstrooming, troffen eenige provincien. Dankbaar erkennen wij de uitstekende hulpvaardigheid, daarbij zoowel door vreemdeling als landgenoot aan den dag gelegd. Het voorbeeld, door Uwe Majesteit gegeven, heeft daartoe niet weinig bijgedragen en de edele zelfopoffering, door haar betoond bij het bezoeken der geteisterde streken, heeft allerwege een gevoel van erkentelijkheid ingeboezemd. De band tusschen Vorst en Volk is daardoor, zoo mogelijk, nog versterkt geworden.

3. Welkom was ons Uwe verklaring, dat de betrekkingen van Nederland met de andere mogendheden op den meest gewenschten voet blijven. Met belangstelling vernamen wij dat eene overeenkomst met Belgie tot stand is gekomen tot billijke regeling van de af appingen uit de Maas.

De erkenning van den koning van Italië zal, hopen wij, blijken in Nederlands belang te zijn geschied.

4. De gunstige getuigenis over den geest en den ijver van de zee- en landmagt heeft onze belangstelling gewekt. Ter versterking van de weerbaarheid des lands, blijft, ook na de aanneming der wet op de nationale militie, de regeling der schutterijen *dringende behoefte.*

5. De rampen, die Nederl. Indië, even als Nederland troffen, hebben wederkeerige hulpvaardigheid opgewekt, en daardoor gestrekt om den band tusschen moederland en kolonien te versterken. Wij hopen dat de toestand der Overzeesche bezittingen al meer en meer blijken moge gunstig te zijn, en dat door den moed en de trouw van de zee- en landmagt, *met beleid aangewend,* de opstand in de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, spoedig moge worden onderdrukt.

De opheffing der slavernij in de West-Indische kolonien wordt door de menschelijkheid gebiedend gevorderd. Wij wenschen levendiglijk dat de nieuwe poging om daartoe te geraken, eindelijk met gunstigen uitslag worde bekroond.

Andere wets ontwerpen op het koloniaal gebied, die ons worden toegezegd, zien wij met verlangen te gemoet. Wij vertrouwen, dat die betrekkelijk de regeling van het beheer en de verantwoording der *koloniale geldmiddelen*, de *drukpers* en de uitgifte van de *cultuur-contracten* daarbij niet zullen worden gemist.

6. Met belangstelling vernamen wij, Sire! dat de binnenlandsche aangelegenheden in vele opzigten stof tot tevredenheid geven, en dat verschillende takken van volksbestaan, hoezeer met bezwaren te kampen hebbende, bevredigende uitkomsten mogten opleveren.

7. De mededeelingen Uwer Majesteit omtrent den bloei van kunsten en wetenschappen en de vorderingen in de nijverheid, onlangs gebleken door de in Noordholland gehouden algemeene tentoonstelling, waren ons aangenaam.

Ook ontvingen wij met genoegen de verzekering van de gunstige werking der wet op het lager onderwijs, en vertrouwen dat de levendige behoefte, niet alleen van de regeling van het middelbaar, maar ook van het hooger onderwijs spoedig zal kunnen worden bevredigd.

8. Verblijdend was de aankondiging Uwer Majesteit, waardoor ons het uitzigt geopend werd, dat in het aanstaande jaar een aanzienlijk deel der kunstwerken voor de staatsspoorwegen tot stand zal komen. Hierdoor wordt de hoop verlevendigd, dat Nederland niet te lang van het bezit van dit noodzakelijk vervoermiddel verstoken zal blijven.

De *verbetering onzer waterwegen*, voor den handel eene behoefte, zal, hopen wij, mede tot stand kunnen worden gebragt.

9. Den gunstigen staat van 's rijks financien vernamen wij met genoegen. Wij hopen, dat de wettelijke regeling van het toezigt op de geldmiddelen, zoo als de grondwet dit vordert, en de *herziening van het belastingstelsel,* ook in verband met de *gemeente-financien*, niet uit het oog worden verloren.

10. De wets-ontwerpen, die door Uwe Majesteit op verschillend gebied ons worden toegezegd, zullen wij naauwgezet onderzoeken.

11. De taak, die ons wacht, is wederom gewigtig. Wij zijn bereid, tot vervulling daarvan, onze beste krachten aan te wenden, overtuigd dat, *bij eene gewenschte overeenstemming tusschen regering en vertegenwoordiging*, daardoor het heil van Nederland zal worden bevorderd.

Die discussiën zijn den 24sten gevoerd en leverden, behalve zeer enkele koloniale gezigtspunten, een resultaat op, dat er wel meer uitvoerig dan in de Eerste kamer werd geredeneerd maar dat over de politiek in 't algemeen weinig meer licht ontstond. Waarschijnlijk zal dit bij de begrootingswetten geschieden. Het hoofdpunt der discussie was ook hier de erkenning van het koningrijk Italie. Wij laten een en ander uit de discussie volgen en wel uit de rede van den Minister van Buitenlandsche zaken. Na te hebben opgegeven de reden waarom niet dadelijk tot de erkenning was overgegaan, zeide hij:

Vermoedelijk zou men nog langer met het nemen van een besluit gewacht hebben, zoo er niet eene omstandigheid ware voorgevallen, die het nemen van een besluit verhaastte. Die omstandigheid was de erkenning van den koning van Italie door Frankrijk. Het was toen moeijelijk te denken dat regeringen, die niets hadden toegebragt tot de vestiging van den bestaanden staat van zaken, tot de erkenning zouden overgaan, zoolang Frankrijk, aan wie men toch zeker, tot zekere hoogte, wel het vaderschap over dien staat zal toekennen, zijn eigen kind verloochende. Die erkenning door Frankrijk werd door het overlijden van den grooten staatsman Cavour verhaast.

Derhalve, na de erkenning door Frankrijk, hebben wij ons afgevraagd, of voor ons thans niet het oogenblik was gekomen om een besluit te nemen. Na die erkenning was een antwoord noodig, omdat men kon vermoeden dat anders op een antwoord zou worden aangedrongen. Welk moest nu dat antwoord zijn? Naar de overtuiging der regering niet anders dan bevestigend. Wij hebben toch met Italie gewigtige handelsbetrekkingen; wij zouden van de zijde van Italie benadeeld kunnen worden. In de Napelsche provincien toch is het Sardinisch tarief ingevoerd, dat voor ons van veel belang is. Hadden wij nu niet erkend, dan had men kunnen zeggen: zoolang gij mij niet erkent, blijft het vroeger Napolitaansch tarief voor u van kracht. Stond het niet te vreezen dat van de zijde der regering te Turin het een en ander zou plaats hebben om ons op eene gevoelige wijze te herinneren, dat wij een antwoord schuldig waren? En zou men dan niet met regt de schuld op de regering hebben geworpen? De regering heeft dus gemeend dat het oogenblik tot eene verklaring gekomen was, te meer omdat uit de nota door den Italiaanschen minister aan de gezanten gezonden ten einde hen bekend te maken met de gevolgen der wijze waarop het Fransche gouvernement erkend had, bleek welke beteekenis het Turijnsch kabinet daaraan gaf. Ik geloof toch dat, hoe men ook overigens van Italie moge denken, welke sympathie men ook voor dat nieuwe rijk moge hebben, men niet onvoorwaardelijk zijne goedkeuring zal hechten aan de middelen waardoor het rijk tot stand is gekomen, of aan die welke men zal aanwenden, om later het geheele rijk te voltooijen. Men mogt dus, door de erkenning, geene bestaande regten krenken, regten die zich nog tegen de voltooijing der Italiaansche eenheid verzetten. Toen nu uit het antwoord op de mededeeling, dat het Fransch gouvernement tot de erkenning besloten had, bleek, dat de regering van Turin niets meer verlangde dan eene *bloote erkenning*, en dat die geene goedkeuring behoefde in te houden op wat geschied was, of eene geanticipeerde goedkeuring op datgene wat nog zal geschieden, — heeft men gemeend tot de erkenning te kunnen overgaan, als een feit, afgescheiden van wat was voorafgegaan of volgen zal. De Nederlandsche regering kon, na dat gehoord te hebben, verklaren bereid te zijn aan Victor Emanuel den titel te geven van koning van Italie. De regering meende dat zij, door de erkenning, niet den schijn mogt aannemen van alles goed te vinden wat tot vestiging van het koningrijk Italië had plaats gehad, of wat daartoe nog zal plaats hebben. De regering meende daardoor te handelen overeenkomstig het gevoelen van de overgroote meerderheid der Nederlandsche natie.

Want, dat men ergens eene onverdeelde goedkeuring heeft gehecht, aan al wat heeft plaats gehad, is mij niet bekend. En in de dagbladen kent men tot dus ver slechts een dat onvoorwaardelijk goedkeurt al wat in Italie geschied is, en dat dagblad kon, als er hier eene radicale partij bestond, beschouwd worden als de uitdrukking dier partij; maar daar zoodanige partij hier niet bestaat, kan dit enkel als een geïsoleerd gevoelen dier courant worden aangemerkt. (*) Maar ik blijf gelooven dat de overgroote meerderheid der natie, niet onvoorwaardelijk goedkeurt wat geschied is, of nog geschieden zal.

En hierin stond de Nederlandsche regering niet alleen. Men heeft dezer dagen, ik weet niet met welk doel, in de dagbladen uittreksels geplaatst uit eene circulaire die door mij zou gerigt zijn aan onze gezanten, waarin de gronden der erkenning zouden zijn uiteengezet, en men heeft uit eenige zinsneden, die men uit haar verband heeft gerukt, aanleiding gevonden om het te betreuren dat eene dergelijke circulaire is uitgegaan van de Nederlandsche regering. Maar het is te betreuren dat de aandacht ook niet gevallen is op de dépêche der Zweedsche regering aan hare agenten, die nagenoeg van denzelfden inhoud is als de onze. Daarin toch wordt gezegd dat, terwijl Zweden zich bereid verklaart aan den koning den titel te geven van koning van Italie, men niet geacht wil worden alles goed te keuren wat geschied is. Ik wijs ook op de dépêche van den minister de Thouvenel aan den Franschen zaakgelastigde te Turin, waardoor aan de regering aldaar kennis werd gegeven van de erkenning van den titel van koning van Italie. In die dépêche komt eene afkeuring voor, veel sterker dan wij dit konden doen, omtrent de middelen die aangewend zijn om de Italiaansche eenheid te verkrijgen. Ik geloof dus dat, indien aan de Nederlandsche regering het verwijt wordt gedaan van verkeerd te hebben gehandeld door na de erkenning door Frankrijk, ook tot die erkenning over te gaan, dat dan datzelfde verwijt evenzeer toepasselijk is op alle regeringen, die tot dien stap zijn overgegaan. De Nederlandsche regering heeft dus niets anders gedaan dan tot de erkenning over te gaan, omdat zij meende dat het belang van Nederland niet medebragt een weigerend antwoord te geven, en daardoor de Nederlandsche belangen in de waagschaal te stellen. Maar Nederland heeft tevens gemeend dat door die erkenning niet de regten moesten worden gekrenkt van andere staten, wier belangen verbonden zijn aan de Italiaansche quaestie. Hieraan verbindt zich de vraag nopens het verschil tusschen de erkenning van den koning van Italie en het koningrijk Italie. Ik moet in de eerste plaats opmerken, dat moeijelijk iets anders kon worden erkend dan wat gevraagd was. In de notificatie van het Turinsch kabinet werd gezegd dat Victor Emanuel had aangenomen den titel van koning van Italie. In die notificatie was dus geen grond om verder te gaan. Als nu de heer van Goltstein zegt dat eene erkenning, die niet verder gaat dan den titel, doelloos zou zijn, dan ben ik dit volkomen eens, maar uit het feit, dat de Nederlandsche regering aan Victor Emanuel toekent den titel van koning van Italie, blijkt reeds dat men aanneemt het feitelijk bestaan van het koningrijk Italie. De erkenning is dus niet verder gegaan dan voor wat betreft de thans bestaande staat van zaken. De regering meent dat zij, door anders te handelen, zich aan groote onvoorzigtigheid zou hebben schuldig gemaakt, en dat welligt juist degenen die haar thans verwijten doen, haar dan zouden hebben aangevallen wegens onvoorzigtigheid.

Maar zegt men, de wijze waarop de erkenning heeft plaats gehad, heeft nadeelige gevolgen opgeleverd, zoowel bij de Italiaansche regering, als bij hen die tegen de erkenning in het algemeen gestemd waren, zoodat noch de een noch de ander tevreden zou zijn. Er zou dus eene algemeene ontevredenheid heerschen. Ik acht mij nu gelukkig te kunnen betuigen dat die nadeelige verhouding alleen bestaat in de verhitte verbeelding van diegenen die ze opwerpen. Mij is geen feit bekend, waaruit is af te leiden dat de handelingen dezer regering eenige de minste gevoeligheid bij de Italiaansche regering heeft opgewekt. Integendeel, onze erkenning is met de meeste welwillendheid en bereidvaardigheid ontvangen. Ik moet er nog bijvoegen, dat indien onverhoopt zwarigheden mogten oprijzen, dit niet zou zijn ten gevolge der handelingen dezer regering, maar alleen toe te schrijven aan diegenen die, gedreven door eene bijzondere soort van vaderlandsliefde, betoogen, dat de Italiaansche regering onmogelijk genoegen kan nemen met de wijze onzer erkenning. In dat geval moet ik verklaren, dat ik alle verantwoordelijkheid te dien aanzien van mij afwerp. Ik ben overtuigd dat, als er eenige gevoeligheid mogt worden opgewekt, dit niet aan de Ned. regering zal zijn te wijten. Men heeft, als een bewijs voor die gevoeligheid willen aanvoeren, dat geen buitengewonen gezant met de plegtige notificatie van het tot stand komen van het koningrijk Italie, aan de Nederl. regering is belast geworden. In de eerste plaats moet ik daarop deze aanmerking maken, dat het voor alsnog eenigzins gewaagd is te zeggen, dat dergelijke zending naar Nederland niet zal plaats hebben. In Zweden en Denemarken is de eerste notificatie geschied in April, en het zenden van een buitengewonen gezant heeft eerst drie à vier maanden later plaats gehad. — Ten tweede, dat die zending geschied is op uitdrukkelijk verlangen van die regeringen. De zending van een buitengewonen gezant naar Parijs had een natuurlijke oorzaak. De officieele betrekkingen tusschen Frankrijk en Turin waren afgebroken, deze moesten dus weder hersteld worden. Ik wil ook wel verklaren, dat de Nederlandsche regering niet gevraagd heeft om, op dezelfde wijze als te Stockholm en te Kopenhagen, ten tweeden male bekend de worden gemaakt wat zij reeds in April wist. Het is aan de Nederl. regering niet wenschelijk voorgekomen dergelijke buitengewone groote zending alhier te verlangen; zij meende dat eene mededeeling langs den gewonen weg voldoende was. Ik geloof dat, wanneer men het oog wil vestigen op het groot verschil van gevoelen nopens deze kwestie, om te vermijden alles wat de hartstogten kan opwekken, — dat dan de handelingen der regering lof verdienen. — Men heeft het niet zenden van een gezant ook willen doen voorkomen als een blijk van geringschatting van het hof van Turin. Als dat waar is, dan heeft het ook zoo ten aanzien van Engeland gehandeld, want de mededeeling te Londen is op dezelfde wijze geschied. Ik geloof nu dat als wij ons stellen op dezelfde lijn als Engeland, dat er dan voor ons geen grond bestaat om ons beleedigd te achten. Verre van daar, moeten wij de kieschheid prijzen van de regering van Turin, die begrepen heeft de moeijelijkheid, waarin wij verkeerden en dus vermijden wilde al datgene wat tot moeijelijkheid aanleiding kon geven. Ik herinner alleen aan de demonstratien te Stockholm en Kopenhagen. Als ik mij nu het geval voorstel, dat ook hier zoodanige demonstratien zouden plaats grijpen, dan vraag ik of men niet aan de Nederl. regering gebrek aan doorzigt zou hebben verweten, door daartoe aanleiding te hebben gegeven. Ik geloof hiermede de vereischte ophelderingen te hebben gegeven.

(*) Er wordt gedoeld op de *Arnhemsche Courant*.

Toen nu door de heeren Thorbecke en van Goltstein werd aangedrongen op overlegging van de diplomatieke stukken over deze zaak, heeft de Minister deze geweigerd omdat daartoe geene noodzakelijkheid bestond en omdat gedeeltelijke of halve publiciteit dikwerf meer schadelijk dan nuttig was. Zie hier hoe zich dit incident heeft toegedragen:

De heer *Thorbecke* heeft met leedwezen vernomen de verklaring des ministers van buitenl. zaken, tegen de overlegging van de circulaire. Hij ziet daarin een teruggang van den in de laatste jaren algemeen bewandelden weg. Spr. wenscht niet die uitgebreide mededeeling zoo als die in Engeland plaats heeft; als de minister zegt dat er in het belang van den staat bezwaar is tegen de mededeeling, dan is het iets anders, maar dat wordt niet beweerd, en spr. acht het juist in het belang der zaak en van de regering, het gevraagde stuk over te leggen. Men erkenne of erkenne niet; maar erkent men, dan hebbe men den moed van die daad, terwijl anders de schijn geboren wordt alsof men met de eene hand wil nemen, wat men met de andere scheen te geven. Spr. vraagt of dat zou overeenkomen met de taak eener Nederlandsche regering? Hij wil dat door de overlegging geregtvaardigd worde de handelingen der regering.

De *Min. van Buitenl. zaken* komt op tegen de beweringen van den heer *Thorbecke*. Hij, minister, vraagt: als men Italie erkent, maar men wil daarbij niet verklaren dat de paus uit Rome en Oostenrijk uit Venetie moeten worden verdreven, of dat is met eene hand terugnemen wat met de andere gegeven is? Italie is erkend; de gevolgen dier erkenning zijn geregeld; het exequatur is onttrokken aan de consuls van die staten, die aan het gebied van den koning van Italie onderworpen zijn. Nu zeg ik, als men meent dat het staatsbelang daardoor gekrenkt is, dan is het oogenblik daar, om mij ter verantwoording te roepen, en dan zal ik mij met de stukken in de hand verdedigen. Maar de noodzakelijkheid tot het overleggen van stukken bestaat er nu niet, daarom moet ik volharden in de verklaring dat ik ze niet kan overleggen.

De heer *Thorbecke* zegt, dat de minister hem verkeerd heeft begrepen. Hij heeft zich van eigen oordeel onthouden, en juist alleen gesproken van opvattingen die uit de niet-overlegging van stukken konden ontleend worden. Moeten wij daarop wachten, zegt spr., dat aangetoond worde, dat het belang des lands gekrenkt is, alvorens een oordeel zal kunnen worden geveld over de wijze van erkenning?

Ook de quaestiën der verbeteringen van de waterwegen van Amsterdam en Rotterdam naar zee en den toestand onzer financiën kwamen nog ter sprake. Op het eerste punt drong de heer *Thorbecke* zeer aan. De stand van zaken is thans volgens den Minister aldus.

In laatste zitting heeft de regering een ontwerp aangeboden. De regering was bijna gereed met de beantwoording van het voorloopig verslag, door de kamer uitgebragt, toen er in de meening over deze zaak eene wending plaats vond, vooral bij de regering van Amsterdam, die begreep dat het niet voldoende was te besluiten tot de doorgraving en de kanalisatie van het IJ, maar dat ook moest worden overgegaan tot de afdamming van het Oosterdok, en dat daarvan tevens onafscheidelijk waren de kanalisatie van het IJ en de landaanwinning. De minister heeft daarop met zijn ambtgenoot voor finantien een onderhoud gehad met de Commissie uit den raad van Amsterdam, en het gevolg daarvan is geweest, dat wij ons geneigd hebben verklaard deze zaak te onderzoeken en na te gaan in hoeverre het mogelijk is om dat plan uit te voeren, welke middelen daartoe behooren te worden aangewend en welke daarvan de finantiele uitkomsten zullen zijn, maar tevens is van onze zijde opgemerkt, dat ons ook tijd tot onderzoek dezer zaak behoorde te worden gegund, en dat noodwendig daaruit vertraging zou voortvloeijen. Naar aanleiding van dit onderhoud heeft de regering aan de ambtenaren van den waterstaat last gegeven om deze zaak met den meest mogelijken spoed te onderzoeken, en hun verslag wordt door de regering afgewacht. Hetgeen de heer *Thorbecke* omtrent de aanvrage om concessie heeft aangemerkt, is volkomen juist. Zoodanige aanvrage is bij de regering ingekomen, doch eerst nadat de uitkomsten van het door haar ingestelde onderzoek ter harer kennisse zullen zijn gekomen, zal het kunnen blijken, of dat plan vatbaar is om bij concessie te worden ten uitvoer gebragt dan wel, of de zaak moet worden ondernomen gelijk men tot dusverre heeft gemeend.

Over den financiëlen toestand merkte de heer van Bosse op, dat het hem voorkomt, dat deze § meer dan een weerklank van de troonrede was. Het heeft zijne aandacht getroffen, dat in de troonrede over den staat der finantien zacht en bescheiden is gesproken. Daarin toch leest men, dat de toestand van 's rijks geldmiddelen „over het algemeen" gunstig kan worden genoemd, maar daarin komt geen enkel woord van bemoediging voor met betrekking tot de toekomst. Het adres houdt in, dat de mededeeling der troonrede betrekkelijk den finantiëlen toestand met genoegen is vernomen. Indien spreker nu let op de finantiele mededeelingen, den vorigen dag door den minister van financien gedaan, dan gelooft hij dat die mededeelingen niet kunnen worden gezegd *met genoegen*, ten minste *met onverdeeld genoegen* vernomen te zijn. Daarom komt het hem dan ook voor, dat die stellige uitspraak wel wat te ver gaat, en ziet hij in het adres eene verdere strekking, dan in de troonrede, en in de mededeeling der regering zelve, is gelegen. De regering wilde vooral naar waarheid streven: ook de kamer moet vooral de waarheid zeggen. En daaraan hecht spr. te meer, omdat in het adres ook gewezen wordt op wenschen en verwachtingen, wier vervulling niet kan worden verkregen zonder dat van de schatkist zware offers worden gevergd. De kamer is zoo gewoon om over millioenen en batige sloten te spreken, dat het hare pligt te meer is, zich daardoor niet van den waren weg te laten afleiden en vooral verder te gaan dan de regering zelve. Het is hierom, dat hij den aanhef dezer § dus wil veranderd zien: De mededeeling nopens den toestand onzer finantien vernamen wij met belangstelling. Indien men deze redactie aanneemt, dan behoeft men geen goed- of afkeurend oordeel uit te spreken, maar ook niet dat gunstige gevoelen te omhelzen, hetwelk in het adres voorkomt. Dan wordt de waarheid en niets dan de waarheid gezegd.

Het adres is ten slotte met die wijziging aangenomen met 57 tegen 2 stemmen.

Alvorens van de aanvankelijke werkzaamheden der kamers afstestappen, zij nog vermeld dat het wetsontwerp tot opheffing van het staats-collatie-regt is ingekomen, hetwelk op de navolgende gronden berust: 1° dat de Staat ten aanzien van alle kerkelijke gemeenten dezelfde moet blijven; 2°. dat geene overheid iets moet te zeggen hebben in het beleid van de gemeenschap van leer en geloof en 3°. dat de staat bovenal verpligt is iedere kerkelijke gemeente in het geheel bezit van een harer eerste regten te stellen.

Voorts zijn nog ingekomen eenige ontwerpen van minder belang, waaronder eene hernieuwde voordragt van de wet op het gedistilleerd.

Eindelijk heeft de Minister van financiën in de zitting van 23 dezer de algemeene begrootingswetten ingediend waarvan hiermede een voldoend overzigt volgt en waaruit blijkt dat ten gevolge der mindere opbrengst van de tinveiling en van den minderen verkoop van koffij en suiker, zoo mede ten gevolge van verhoogde uitgaven op Java, er een te kort op de dienst van 1862 geraamd wordt van ƒ 6.300.000. Dat rijmt fraai met de voorspellingen van den heer van Hall bij de spoorwegwet!

Vooreerst wordt getreden in de uitkomsten der diensten vóór 1862. Daaruit blijkt, dat de dienst van 1858 geheel is aangezuiverd; de dienst van 1859, na aftrek van het daarop beschikte, levert een overschot op van ruim ƒ 65,000. De dienst van 1860 levert, mede na alle uitgaven, daarop reeds aangewezen, waaronder amortisatie en afschrijving van schatkistbiljetten, een overschot op van ƒ 14,281,358. De dienst van 1861 zal waarschijnlijk eene bate opleveren van ƒ 2,780,000. Er zal dus bij den aanvang van de dienst van 1862 voorhanden zijn ƒ 17;132,556, hetgeen inderdaad gunstig mag heeten. Het ware te wenschen, dat die overschotten tot schulddelging konden worden aangewezen, doch de regering acht het niet raadzaam daartoe over te gaan, alvorens door de wet beslist is omtrent de verbetering van de gemeenschap van Amsterdam en Rotterdam met de zee, omtrent de afschaffing der slavernij in de West en ook omtrent de thans aangeboden begrooting. Het is op deze laatste, dat in de tweede plaats de aandacht gevestigd wordt. Het eindcijfer beloopt ƒ 86,434,328, waarvan afgetrokken de sommen, die vroeger niet en nu wel op het XIde Hdst. komen ad ƒ 1,571,538, zoodat eigenlijk blijft een totaal van ƒ 84,862,789. Er wordt dus meer voorgedragen voor 1862 dan voor 1861 ƒ 657,144.00. Er is meer geraamd voor 1862 op de verschillende hoofdstukken ƒ 943.000; minder ƒ 286,000, blijft verhooging als boven ƒ 657,000. Voornamelijk spruiten deze verhoogingen voort uit de behoeften voor den waterstaat, het lager onderwijs en 's lands verdediging ter zee. Evenwel tegenover de voorgestelde verhoogingen staat ook toeneming der gewone inkomsten, welke geraamd zijn op ƒ 61,627,488 of ƒ 765,481 meer dan die van 1861. De uitgaven zouden alzoo volledig gedekt kunnen worden door de gewone inkomsten en de bijdragen uit de kolonien, indien het aan de dienst van 1862 toe te voegen koloniaal batig slot van het dienstjaar 1861 slechts eenigzins overeenkwam met het cijfer der in de laatste jaren genotene batige sloten. Doch dat slot, hetwelk op grond van berekeningen, aan het einde van April van dit jaar bij het departement van kolonien gemaakt, geacht werd ƒ 12,200.000 te zullen bedragen, is in Augustus gebleken niet meer dan ƒ 7,200,000 te zullen beloopen. De redenen voor deze vermindering liggen hoofdzakelijk hierin, dat de tinveiling minder heeft opgebragt dan waarop zij werd geraamd; dat in 1861 niet zooveel koffij en suiker aan de markt kon gebragt worden dan verwacht werd en dat ter aanvulling van het geldelijk tekort in Indie veel meer wordt vereischt dan waarop was gerekend. Ten gevolge van het lagere cijfer van het batig slot gaan de begroote uitgaven van 1862 de geraamde inkomsten met circa ƒ 6,300,000 te boven. De redevoering treedt hierop in beschouwingen over de middelen ter voorziening in dat te kort, hetzij door het koloniaal batig slot van 1862 aan de gewone middelen toe te voegen of een deel der vroegere overschotten, te zamen ƒ 17,000,000 daaronder op te nemen. Het eerste middel zou zijn een terugkomen op den weg, sedert 1858 met goed gevolg betreden. Het andere middel is strijdig met de gewone orde om gewone uitgaven door werkelijke inkomsten te dekken. Maar toch, het laatste dient gebezigd te worden. Indien b. v. de post van 10 millioen voor de spoorwegen niet op de begrooting voorkwam, dan zouden de geraamde inkomsten de uitgaven met ƒ 3,700,000 te boven gaan. Wanneer dus ƒ 6,300,000 met de overschotten van vroegere jaren aan de middelen voor 1862 worden toegevoegd, dan geschiedt dit om de uitgaven van ƒ 10,000,000 der spoorwegen mogelijk te maken en dus voor eene buitengewone uitgave. Daarom vooral is de regering tot het tweede middel van dekking overgegaan. Er blijft dus nog altoos ruim ƒ 10,800,000 bij den aanvang der dienst van 1862 over, zoodat de finantiele toestand niet ongunstig kan genoemd worden. Er is alzoo geen reden tot verontrusting. Immers onderscheidene omstandigheden stemmen ook tot gunstige verwachtingen, als: doorgaande vermeerdering der middelen. Behalve de indirecte belastingen, die ƒ 573,000 minder bedroegen, hebben de overige middelen over de acht eerste maanden van 1861 ruim ƒ 900,000 meer opgebragt dan over hetzelfde tijdperk van het vorige jaar. De opbrengsten van den landbouw, uitgezonderd het aardappelengewas, zijn verre van ongunstig. In de fabrijknijverheid openbaart zich vooruitgang. De scheepsbouw is staande gebleven; de uitbreiding der scheepvaart houdt stand. Ook de in- en uitvoer vermeerdert steeds, welk een en ander met vergelijkende cijfers over de eerste acht maanden van 1860 en 1861 wordt aangetoond. Van dit een en ander mogen gunstige gevolgen voor 's lands geldmiddelen worden verwacht. Hoe wenschelijk het ook ware om ter bevordering van welvaart, sommige vooral op handel en nijverheid drukkende lasten af te schaffen, het onderzoek der begrooting, zal echter, zegt de minister, de overtuiging verschaffen, dat thans tot afschaffing van lasten niet kan worden besloten. Maar, moeten alle tegenwoordige belastingen blijven bestaan, de daartoe betrekkelijke wetten kunnen worden *verbeterd*, en dit reeds zal aan sommige belastingschuldigen verligting, aan allen het voordeel van duidelijk omschreven pligten kunnen brengen. De regering wenscht dus achtereenvolgens voordragten te doen tot herziening van eenige belastingwetten. De minister eindigt zijne finantiele mededeelingen, beschouwingen en berekeningen met deze woorden: „Hebben deze beschouwingen uwe verwachting teleur gesteld, het zal u niet mishagen, dat u de waarheid is medegedeeld."

De quaestie over de al of niet verkiesbaarstelling van den heer van Bosse, na aanneming van het lidmaatschap der commissie voor de staatspoorwegen is nog aan de orde. In het *Handelsblad* werd de aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche zaken opgenomen, waaruit blijkt dat werkelijk het ambt door den heer v. Bosse wordt waargenomen zonder bezoldiging.

Van den anderen kant wordt volgehouden dat niet de bezoldiging de nieuwe verkiezing noodzakelijk maakt, maar dat de aanvaarding van elk staatsambt, bezoldigd of niet, het voor den benoemde pligt maakt zich aan herkiezing te onderwerpen. Anders konden eerzuchtige fortuinen alle ambten vereenigen met het lidmaatschap der Kamer. Intusschen de Kamer is geconstitueerd; niemand heeft aanmerking gemaakt op de tegenwoordigheid van den heer van Bosse die deel aan de werkzaamheden heeft genomen en ook de Minister van Binnenlandsche zaken heeft geene nieuwe verkiezing uitgeschreven. Er is dus *fait accompli*. Bij het sluiten dezes brengen de Parijsche bladen het berigt hier aan dat Z. M.

de koning den 3den October uit 's Hage zou afreizen om den keizer van Frankrijk te Compiegne te bezoeken. Tegen datzelfde tijdstip wordt ook de koning van Pruissen aldaar verwacht. Anderen meenen dat Z. M. eenige dagen later zou vertrekken, doch dat stellig tot het bezoek aan het Fransche Hof besloten is, hetgeen ook wij reden hebben te gelooven. Ten bewijze hoe echter dat voorgenomen bezoek door sommigen wordt beschouwd, diene het volgende opstel geteekend door Professor Vreede uit Utrecht en juist heden in de *Stads-courant* aldaar verschijnende opgenomen. De bekende anti-franschgezindheid van dien professor zal wel aanleiding gegeven hebben tot den hartstogtelijken bitschen toon van het opstel dat, daargelaten de qualificatiën over een vreemden souverein, o. i. niet overeenkomt met den eerbied aan onzen Koning verschuldigd die toch niet onder de censuur van den professor staat nopens zijne handelingen of de motieven die hem daartoe noopten. Zie hier het stuk zelve. Het is getiteld: „Waarom wordt 's Konings bezoek te Parijs niet officieel gelogenstraft"? Daarna volgt een toepasselijk motto en dan het artikel dat aldus luidt.

De ijdele en opgeblazen natie, die zich wrokkend onder het juk der Alleenheersching kromt, pleegt zich sints eenige jaren, voor het verlies der misbruikte vrijheid te troosten met het schouwspel dat de afwisselende bezoeken van gekroonde hoofden aan de Parijsche bevolking geven. — De dagen schijnen te herleven, waarin men zich verlustigde in het verhaal, dat de opperceremoniemeester, *Segur*, bij zekere gelegenheid door den Eersten *Napoleon* beknord, dat hij te laat kwam, zijn verzuim had ontschuldigd met het gezegde:

„Sire! j'ai donné dans *un embarras* de Rois, daarmede de Duitsche en andere koningen van napoleontisch maaksel bedoelende, die naar Parijs ontboden en op hunnen troon sidderende, niet te huis hadden durven blijven, maar als gedweëe kamerheeren of adjudanten van den Geweldenaar naar de hoofdstad waren geijld. — Het wordt toch hoog tijd, dat het Nederlandsch Regeringsblad eens voor al duidelijk verklare, dat de vorst, die den schoonen naam van *Willem* III draagt, niet gezind is zich tot zulke vernederende rol te lenen; of dat, indien de *Staats Courant* het stilzwijgen blijft bewaren, door de toiken der openbare meening hetzij in de volksvertegenwoordiging of daar buiten, rondborstig de redenen worden blootgelegd, die niet toelaten, dat de zoon van den held van *Waterloo* dit huldebetoon aan den erfgenaam van den balling van St. *Helena*, van Neêrlands onderdrukker, brenge. — Aan dat euwig gesnap der Fransche nieuwsbladen kan zeer gemakkelijk, met eene enkele onbewimpelde weigering, voor goed een einde worden gemaakt. Daartoe wordt noch een zeldzame moed, noch een ongemeen diplomatisch beleid vereischt. — Voorwendselen en uitvlugten zoo flaauw als die, naar men onlangs berigtte, aan den watersnood en dergelijke outleend, betamen geene onafhankelijke mogendheid; zoodanige gronden boezemen geene achting in en kunnen de zaak wel verschuiven maar niet voor altijd afwenden. — Er liggen betere redenen voor de hand. Men maakt thans, in 't bijzonder in de Fransche kanselarij-stukken, veel ophef van het regt der nationaliteiten. — Welnu: wij zijn nog wel zoo fier op onze nationale herinneringen, dat wij den tegenwoordigen Beheerscher der Franschen de eer niet gunnen, welke zelfs *Lodewijk* XIV niet genoten heeft, toen hij aan het hoofd van een zegepralend leger met *Condé* en *Turenne*, in het hart van Holland was doorgedrongen. — En zou het dan ons kabinet zwaar kunnen vallen, de lastige uitnoodigingen, welke men zegt aat nogmaals tot Z. M. gerigt zijn, ridderlijk af te weren? Is het niet zoo helder als de dag, dat iedere vertrouwelijke aanraking der Nassau's en der Bonaparte's zorgvuldig behoort te worden vermeden? De koning kan niet naar Parijs gaan, of het Nederlandsch volk — men verbloeme de waarheid niet — zou zich diep beleedigd en gekwetst gevoelen; niemand onzer die niet sints zijne jeugd dwingelandij van den man heeft leeren verfoeijen, bij wiens graftombe de vorst genoodzaakt worden eene vereering te huichelen, even strijdig met zijne alom bekende opregtheid, als met het ontzag voor de nagedachtenis van zijn doorluchtigen vader. — Maar ook het welzijn des staats zou zich daartegen verzetten; men weet, welke politieke beteekenis aan die zamenkomsten wordt gehecht; het beginsel der ministriele verantwoordelijkheid, die waarborg der koninklijke onschendbaarheid, en de vrees voor heilloore alliantien, die elders achterdocht zouden wekken, moeten den gevaarlijken omgang van den constitutionelen monarch met den vredelievenden veroveraar ontraden; de openhartigheid en de fluwheid voegen kwalijk bij elkander. — Werpt men welligt de bezoeken van den Koning van Zweden, van lien van Pruissen, van Belgie, van Wurtemberg en nog andere tegen, de vroegere Minister van Buitenlandsche zaken, *Verstolk van Soelen*, geeft ons een voldingend antwoord in de pen; het koningrijk der Nederlanden is geen nieuwe staat, die nog „in zijne leerjaren" of zich „naar het voorbeeld van anderen behoort te rigten." Van dien Staatsman voorzeker was geene onedele toegeeflijkheid aan niet te dulden eischen, geene verbidding van kwade luimen van een of anderen Despoot te vreezen. — Hij zoo min als *Willem I* zou hebben vergeten, dat de luister aan den Nederlandschen Staat, die door de voorouders gesticht, van geslacht tot geslacht onsterfelijk voortleeft, even weinig als de glans der kroon, door eene onverantwoordelijke zwakheid mag worden bezoedeld.

De uitgebreidheid van dit overzigt ontslaat mij van de verzameling van eenige berigten, zoo als aan het slot van het vorige is geschied terwijl bovendien de bewerking van het overzigt, met opname van al het belangrijke gisteren nog in de Tweede Kamer verhandeld, tot meerderen omvang den tijd niet gunt.

LAATSTE BERIGTEN.

Het gerucht, dat de heer Davis, president der verbonden Amerikaansche staten, dood zou zijn vindt weinig geloof. De federalisten hebben in Westelijk Virginie eene overwinning behaald. De confederisten hebben hunne linien zoover mogelijk vooruit gebragt. Een slag schijnt onvermijdelijk.

Aan verscheidene Fransche officieren zijn plaatsingen aangeboden in het Amerikaansche federale leger; het Fransche gouvernement wil echter de vereischte toestemming niet geven. Gelijke aanbiedingen zijn aan Pruissische officieren gedaan.

Het traktaat tusschen Engeland, Frankrijk en Spanje om gezamenlijk in Mexico te oper ren zal weldra tot stand komen. De Spaansche troepen gaan de volgende maand scheep.

De keizer van Rusland heeft bij het Amerikaansche gouvernement aangedrongen op eene minnelijke schikking der zaken.

In Italie blijven de zaken op den ouden voet. De Romeinsche kwestie blijft onveranderlijk.

Tusschen Spanje en Italie zijn geschillen gerezen betrekkelijk de archieven der Bourbonsch-Napolitaansche Consulaten in Spanje.

In Weenen vreest men voor eene politieke Crisis.

Het Oostenrijksche gouvernement heeft de Istrische en Transylvanische landdagen ontbonden.

De spanning in Warschau blijft voortduren. De daar wonende Duitschers zijn het voorwerp van persoonlle wraak. De gouverneur heeft gedreigd, de stad in staat van beleg te zullen verklaren.

De staatsraad Twesten is ten gevolge van zijn duel met den generaal Manteuffel veroordeeld geworden tot drie maanden gevangenisstraf.

De koning van Pruissen zal den keizer Frankrijk den 6 Oktober ontmoeten. De koning der Nederlanden wordt den 12 Oktober te Compiegne verwacht.

In Nederland is het paspoort-systeem voor alle Engelsche onderdanen afgeschaft.

De Montenegrijnen zijn opgerukt, en het Turksche leger is op Tretigné teruggevallen.

Men zegt dat Engeland en Frankrijk den Sultan van Turkije hebben aangeraden om de souvereiniteit van prins Couza over de Donau-vorstendommen te erkennen.

Een gerucht wil, dat de koning van Denemarken den koning van Zweden tot zijnen erfgenaam wil benoemen. Engeland en Rusland verzetten zich tegen dat voornemen.

De koningin van Griekenland heeft aan eenen moordaanslag ten doel gestaan.

De *Great Eastern* heeft in zee met groote gevaren te worstelen gehad; het groote schip ligt thans in de haven van Cork.

LAATSTE TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 25 September. De *Times* berigt dat er den 5 Julij jl. eene poging is gedaan om al de leden der Engelsche ambassade te Kanagawa te vermoorden. De heeren Oliphant en Morrison ontvingen verscheidene wonden. Den 21 Julij was de rust weder volkomen hersteld doch de vreemdelingen bleven nog steeds in de grootste onrust verkeeren.

WEENEN, 25 September. Volgens berigten uit Scutari is de Turksche bevolking aldaar in verzet gekomen tegen Abdi Pacha; het gemeen liep naar zijn huis om hem te vermoorden, hem beschuldigende van verraad op grond dat hij den voortgang der insurrektie niet krachtig genoeg had tegengegaan. Abdi Pacha wist het gelukkig te ontkomen. Elken dag vertrekken van Cettigne koeriers naar Servie om bijstand te vragen tegen de Turken.

KONSTANTINOPEL, 25 September. De eerste conferentie betrekkelijk de vereeniging van de Donau-provinciën is afgeloopen. De Ottomaansche Porte, Frankrijk en Engeland stemden ten gunste der vereeniging; Rusland, Oostenrijk en Pruissen zijn er tegen. Eene beslissing ten deze wordt nog te gemoet gezien.

MARSEILLE, 25 September. Omar Pacha heeft gelden en versterking gevraagd om tegen de Montenegrijnen te ageren. Prins Nicolaas heeft de Porte kennis gegeven, dat hij de christenen uit de Herzegovina de door hen gevraagde hulp niet kan weigeren en dat hij eene schuilplaats zal aanbieden aan allen die vervolgd worden. Verscheidene gevangen genomen Montenegrijnen zijn te Scutari onthoofd.

TURIJN, 26 September. De *Officiel Gazette* heeft eene circulaire van den baron Ricasoli gepubliceerd, gerigt aan de verschillende consuls. Daarin worden hen de meest uitvoerige instruktien gegeven; de économische toestand van het land wordt op den voorgrond gesteld, en verder wordt gezegd dat de Italiaansche vlag, alhoewel die nog niet in Venetie wappert, reeds 600.000 à 800.000 man landtroepen en 100.000 matrozen geleidt. De consul's hebben geen politiek gezag en zij moeten hunnen invloed doen gelden in overeenstemming met de bedoelingen van het gouvernement; zij moeten in het bijzonder er op letten dat het gouvernement, alhoewel voor de onafhankelijkheid en eenheid van Italie arbeidende, niets liever dan eenen duurzamen Europeschen vrede wenscht; en dat, terwijl het de kerk van de wereldlijke beslommeringen wil bevrijden, het niettemin de katholijke godsdienst blijft toegedaan en de kerk de geestelijke onafhankelijkheid verzekert.

BRUCHSAL, 28 September. Oscar Becker heeft zijne vroegere bekentenissen ingetrokken. Hij beweert dat zijn doel slechts was een schijnbare aanslag op het leven van den Koning van Pruissen te plegen, ten einde daardoor een morele uitwerking tot stand te brengen. Uit vergissing had hij eene geladen pistool genomen. Hij had Orsini tot voorbeeld genomen en hoopte, dat zijne daad dezelfde gevolgen zou hebben. De indruk, door het proces gemaakt, is zeer verschillend.

— Zoo even heeft de jury uitspraak gedaan; hij heeft Oscar Becker schuldig verklaard aan het plegen van een moordaanslag op den Koning van Pruisen en tevens toestemmend geantwoord op de vraag of het feit hem behoorde te worden toegerekend. Bij arrest heeft het hof Oscar Becker eene twintigjarige tuchthuisstraf en latere verbanning opgelegd. Op het vernemen van dit vonnis lachte de veroordeelde.

— *Reuters Office* heeft berigten ontvangen uit New-York loopende tot den 14den, meldende dat er in westelijk Virginy een gevecht heeft plaats gehad tusschen de Unie-troepen en de insurgenten, de eersten onder bevel van Rosencranz, de andere onder dat van Floyd. De insurgenten zijn na een vrij langdurig gevecht uit hunne positie verdreven. Naar luid van een gerucht is Fremont afgezet, uithoofde hij, in de proclamatie door hem uitgevaardigd, de grenzen zijner bevoegdheid had overschreden. De regering van Kentucky heeft aan de insurgenten bevel gezonden om het grondgebied van den Staat te ruimen. Op grond van de weigering om gelijk bevel te zenden aan de Unie-troepen hebben zij verklaard daaraan niet te zullen gehoorzamen. De troepen der insurgenten naderen meer de grenzen van Virginie, waar de Unie troepen zijn gekampeerd, waarnit men tot de gevolgtrekking komt, dat spoedig een gewigtige veldslag zal plaats hebben. De schepen, behoorende tot de afgescheiden staten, worden in de havens van het eiland Cuba op gelijken voet toegelaten, als die van andere natiën, zonder dat de nationaliteit der vlag wordt erkend. De Prins van Joinville is te New-York aangekomen, hij heeft verzocht dat de plegtige ontvangst door de regering voorgenomen, niet zou plaats hebben. Te Baltimore zijn vele personen in hechtenis genomen. Prins Napoleon is te Quebec aangekomen.

STAAT VAN TURKIJE.

Met betrekking tot de in Turkije gedurende de laatste drie jaren ingevoerde administratieve en finantiele hervormingen hebben een aantal officiële bescheiden en papieren het licht gezien:

„De Engelsche ambassadeur, Sir H. Bulwer, zegt onder anderen in die stukken dat het eene noodzakelijke behoefte voor Turkije is om op eene Europesche leest te worden geschoeid. Wanneer in de verschillende Turksche afdeelingen van bestuur Europeanen werden geplaatst, dan zouden de Turken spoedig de Europesche hulp kunnen missen en dan zou het Ottomaansche rijk eene werkelijkheid worden. Het schijnt echter dat men in Turkije niets wil weten van het nemen van eenen zoodanigen maatregel. De Turken voeren wel Europesche verbeteringen in, doch zij dulden daarbij geene hulp of onderrigt van Europeanen. Op hetzelfde oogenblik dat men Turkije eene plaats aanwijst onder de groote mogendheden van Europa wordt het die eigenaardigheden ontzegd welke men zelfs de kleinste republiek in Zuid Amerika toekent en welke toch in den regel een onderwerp uitmaken van plaatselijke ondervinding.

In het kort er bestaat eene algemeene hinking tusschen strijdende gedachten en gewoonten. Een Pacha zeide tot den heer Bulwer: „Wat moet ik doen? Ik bestuur eene provincie, en wanneer de groot-vizier mij orders geeft welke in overeenstemming zijn met onze nieuwe denkbeelden en ik geef daar gevolg aan, dan word ik aangeklaagd door den Sheikh-al-Islam op grond dat ik van de oude wetten ben afgeweken, welke voor hem heilig zijn. Ik verantwoord mij alsdan met te zeggen, dat die twee zaken niet gezamenlijk kunnen gaan; waarop mij wordt ten antwoord gegeven dat ik mij aan de oude gebruiken moet houden dat ik die in een nieuw kleed moet steken. Ik weet dus niet wat ik doen moet".

Het Turksche gouvernement begreep niet duidelijk de taak welke het opvatte toen het een begin maakte om het rijk op nieuwe grondslagen te vestigen; het deed dit minder met de opregte begeerte om den toestand van Turkije te verbeteren dan wel om Europa tevreden te stellen en voor zich in te nemen. Het oude systeem is zeer eenvoudig; aan een persoon werd eene groote magt verleend, maakte hij nu daar een goed gebruik van, dan liet men hem zijne gang gaan; in het tegengestelde geval verloor hij zijn hoofd. Het doel in latere jaren is geweest om de persoonlijke verantwoordelijkheid te vernietigen, doch het kwaad bleef niettemin bestaan; en met de oude gebruiken te vernietigen zonder in de plaats daarvan nieuwe instellingen met kracht intevoeren ging de magt van het gouvernement verloren. Het zou een goed resultaat geven wanneer er eenen grooten raad werd georganiseerd, welker leden uit de bekwaamste en braafste mannen moesten worden gekozen; die raad moest speciale kommissarissen kunnen benoemen welke de provincien inspekteerden, de magt van het gouvernement herstelden en de noodigste hervormingen in het regtswezen invoerden, namelijk eene goede politie en taxatie. In die provincien welke eene ruime christen-bevolking hebben, moest eene christelijke overheid worden aangesteld; die authoriteit kon aan den Pacha ondergeschikt zijn, doch tevens moest hem het regt zijn toegekend om zich direkt tot den grooten raad te mogen wenden in zaken de christenen betreffende; de bevolking zou zich alsdan meer aan de magt van het gouvernement hechten. Het zuivere oppertoezigt der Porte zou het overige kunnen doen.

Het zou van niet weinig beduidenis zijn wanneer alle in Turkije wonende vreemdelingen onder eene zelfde wet en regtspraak stonden; die gemeenschappelijke wet zou ook spoedig voor de Turken geldend worden verklaard. Het is bekend dat het finantiewezen eene groote reorganisatie moet ondergaan, en er bestaan ruime bronnen van inkomsten welke geheel verwaarloosd worden.

Alhoewel men nu niet te veel van Turkije moet verwachten, mag men toch niet wanhopen voor een land in hetwelk gedurende de laatste dertig jaren zoovele verbeteringen zijn ingevoerd. In een der laatste depêches schrijft de graaf Russell aan Sir H. Bulwer: „De troonsbestijging van eenen nieuwen sultan geeft het Turksche gouvernement het middel aan de hand om het rijk uit die finantiële verlegenheid te redden, op welke al de vijanden der Porte hebben gewezen als eene zekere oorzaak van den naderenden val van het Ottomaansche rijk. Turkije is volkomen bij magte om deze voorzegging te logenstraffen. Het rijk heeft zeer vruchtbare provincien en het telt onder zijne bevolking een aantal mannen welke aanleg hebben voor den handel en de industrie, dewijl het tevens niet aan onderdanen ontbreekt van welke ferme en gehoorzame soldaten kunnen worden gemaakt. Integriteit, orde, énergie en een onpartijdig regt zouden spoedig het rampzaligste kwaad te niet doen: de invoering eener bezuiniging zou binnen kort eene heilzame uitwerking geven in de finantien. Het gouvernement van Hare Majesteit is overtuigd dat de Sultan Aziz voor deze raadgevingen geene doove ooren zal hebben. Het gouvernement van Hare Majesteit moet de Porte het sluiten eener leening afraden; het zou gelijk staan als wierp men water in een bodemloos vat. Wanneer echter de orde en de bezuiniging het vertrouwen zullen hebben hersteld, dan zal de Sultan ontwaren dat het crediet van zijn gouvernement even hoog zal staan als van elke andere staat op het vaste land van Europa. Het gouvernement van Hare Majesteit koestert den levendigen wensch, dat het Ottomaansche volk op nieuw in zijne oude deugden van moed en getrouwheid moge uitblinken, en dat al die verbeteringen en wetenschappen in Turkije mogen worden ingevoerd, welke de beschaving in Europa hebben verspreid.

(Times).

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
ov. 11	Ned. Ind.	St. Menado.	A. A. Couteron.	178	Batavia.		Sam. Moll.	Soerabaija.	W. Cores de Vries.
N. —	„	Bacht Mastora.	Said Machm. Alhabassij.	185	Samarang.		geen	„	Onbekend.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Novem. 11	Gouv. stoomer	Telegraaf.	P. Heusman.	Koerstellende om de West.
„ 11	Ned. Ind.	Rachmanie.	Marzoek Osman.	Banjermassing.
„ 12	Nederlandsche	Adm. van Heemskerk.	J. Koning	Nederland via Pasoeroean.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Martha en Jacoba.	de Vries.	In Lossing.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Willem Daniel.	De Jong.	Nederland.	„ „ „ „
Hamb.	Antonia.	H. C. W. Bock.	In lossing.	„ „ „ „
Nederlandsche	Telegraaph.	Rulofs.	Nederland.	„ „ „ „
Eng.	Richard Thornton.	Sinclair.	Londen.	„ „ „ „
„	K. N. Yacht club.	Zack.	„	E. ten Brinck & Co.
„	H. Vicentius van Paulo.	Vossen.	In reparatie.	„ „ „ „ „
Ned. Indische	Josephine.	Kuijpers.	Pad. v. Bat.	Adam & Co.
Nederlandsche	Adm. van Heemskerk.	Koning.	Nederland.	B. Kopersmit & Co.
Nederlandsche	Vriendschap.	Jongen.	„	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Weltevreden.	Duinker.	„	„ „ „ „ „
„	Anthonia Petronella.	Voorendijk.	„	„ „ „ „ „
„	Nova Zembla.	Hordijk.	Onbebaald.	„ „ „ „ „
„	Tjelingsie.	P. Ouwehand.	Nederland.	Arnold & Zonen.
Amerik.	Scargo.	Houwes.	„	B. J. van Eck & Co.
Eng.	Swan.	Craig.	Balie.	Hill Broekman & Co.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	DATUM.	BESTEMMING.
Oct. 30	Nederlandsche	Josephine.	A. Kuipers.	Soerabaija.	24 Oct	Padang.
„ —	„	Jedo.	T. van Rossem.	Batavia.	29 „	Rotterdam.
„ 31	„	Commiss. des Konings v. d. Heim.	J. van Zanten.	Idem.	30 „	Schiedam.
„ —	Engelsch	Raleigh.	J. Sadler.	Shanghai.	4 „	London.
Nov. 2	Nederlandsche	Vriendschap.	J. Janzen.	Batavia.	31 „	Rotterdam.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	GEZEILD.
Nov. 1	Nederlandsche	bark	Hollandia.	C. C. Ruige.	Macao.	1 Oct.
„ —	„	schip	Menado.	A. Couteron.	Soerabaija.	19 „
„ 2	„	——	Anoear Salim.	Said Agil Madehie.	Riouw.	19 „
„ —	Oldenb.	——	O Thijen.	E. Addeeks.	Liverpool.	15 Junij.
„ 3	Engelsche	——	Eagle.	D. James.	Glasgow.	31 „
„ —	Nederlandsche	stoomb.	Padang.	A. Guijot.	Padang.	30 Oct.
„ 4	„	bark	Zeemanshoop.	G. N. R. Phaff.	Rotterdam.	9 Aug.
„ —	„	schoener	Marij Goddard.	J. Haring.	Samarang.	31 Oct.
„ —	„	bark	Hindostan.	Said Said bin Segaf Alm.	Idem.	28 „
„ —	„	brik	Fathool Main.	Said Abd. b. moh Bamasmoes.	Telok Betong.	1 Nov.
„ 5	„	bark	William.	J. N. de Jong.	Grissee.	28 Oct.
„ —	„	——	Ellen Banka.	Oeij Liong Tik.	Samarang.	31 „
„ —	„	——	Wilhemina en Clara.	C. Abrahamsz jr.	Tagal.	3 Nov.
„ —	„	brik	Boesroel Karim.	Said Abd. Hoenaiman.	Samarang.	1 „

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Nov. 3	Nederlandsche	stoomb.	Oenarang.	S. van Hulstijn.	Soerabaija.
„ —	„	bark	Belatrix.	A. P. Sandberg.	Nederland.
„ —	„	——	Jenoer.	Said Aloei bin Alie.	Singapoera.
„ —	„	——	Kas-Balhair.	Said. Mohamat bin Oemar Segaf.	Soerabaija.
„ —	„	——	Balgis.	Said Mohamat bin Alie.	Palembang.
„ —	„	schip	Hood Hood.	Sech Oemar bin Matraf Alamarie.	Soerabaija.
„ —	Hamburgsche.	——	Varsetzen.	H. Joost.	Nederland.
„ —	Amerik.	——	Wild Rover.	R. Crowell.	Amsterdam.
„ 5	Nederlandsche	schoener	Chieftain.	J. C. Kruijmel.	Billiton.
„ —	„	4/m schoener	Argo.	A. W. F. van Teutem.	Soerabaija.
„ —	„	——	Srie Lampong.	Kemaas Bahatiar.	Lampongs.
„ —	„	bark	Aluoer.	Said Mohamat bin Hoessin.	Cheribon.
„ —	„	stoomboot	Palembang Packet.	J. F. Scheel	Palembang.
„ —	„	bark	Loopuit.	M. van der Hidde.	Onrust.
„ —	Lubeck.	schip	Emma Mathilda.	H. J. Behrens.	Soerabaija.
„ 6	Zijner Ms.	stoomschip	Gedeh.	Kapt. luit.-ter-zee Jhr. J. E. W. F. v. Raders.	Singapore.
„ —	Nederlandsche	schoener	Atiatool Barie.	Said Mohamat bin Salim Segaf.	Soerabaija.

In lading liggende schepen te Batavia.

Nederl. bark *Jan van Hoorn*, Borghorst, *Scheveningen*, van de Velde, *Nicolaas Witzen*, de Roever, brik *Vrede*, van der Plas, *Johanna*, Swemer, *Josepha Louisa*, A. Muijssen, schip *Javaan*, Bodeman, *Julie Claire*, van Oosteroom, bark *Theodora Machtilda*, Boelhouwer, *Loopuit*, van der Hidde, schoener *Marij Goddard* J. Haring bark *Zeemanshoop*, G. N. R. Phaff, schip *Kandanghauer*, Zeelt, Ned. Indisch schoener *Bintang Toedjoe*, Tan Hing, bark *Anoer Salim*, Said Madehie, *Fathool Main* ... *Hindostan*, Said bin Segaf, *Borneo*, Goei Bankiat, *Faidool Rachman*, Said Ba-alie, brik *William*, G. N. de Jong, Eng. brik *Leven*, Ballard. bark *Eliza Thornton*, Maxwell, schip *Kroonprins Ernst August*. P. C. de Wilder Amerik. schip *Rossette*, Pierce, Deens. schip *Jörhen Bruhn* Kopperholdt, Brem *Johann Lange*, J. Lamke, Pruis. bark *Prins Regent*, Fischer. Zw. bark *Caroline*, Troonerholm.

Aangekomen schepen te Samarang.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Novem. 2	Ned. Ind.	bark	Ellen.	T A. P. Wentholt.	Batavia.
„ 2	Frans.	schip	Le Cezard.	H. Ketjen.	Cheribon.
„ 2	Ned. Ind.	bark	Mamood Samdanie.	Said Mohamat Segaf.	Sumbawa.
„ 3	„	„	Joen Goan.	Liem Djie Hie.	Indramaijoe.
„ 3	Hamb.	„	Guinea.	F. Bundesen.	Batavia.
„ 3	Ned. Ind.	brik	Banda Balhair.	Sech Achm. b. Oemb. Dahina.	Koepang.
„ 4	„	stooms.	Oenarang.	S. van Hulstijn.	Batavia.
„ 5	„	bark	Bomba Torida.	Said Abd. b. Alie Asafie.	Sumenap
„ 5	Deens.	„	Cadovius.	H. Paulsen.	Batavia.
„ 5	Hamb.	schip	Deutschland.	E. Weeselhoeft.	„
„ 5	Nederl.	bark	Hendrika.	W. van Aalburg.	„
„ 6	„	„	Elisabeth.	J. Snoek.	„
„ 6	„	„	Zwerver.	B. F. Franzen.	Rotterdam.
„ 6	Ned. Ind.	„	Naim Balhaijr.	Sech Achm. bin Moh. Boeseer.	Pontianak.
„ 6	„	schoener	Machmoed.	H. van Garling.	Batavia.
„ 6	„	brik	Lina.	J. W. Steevensz.	Indramaijoe.

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Octob. 31	Nederl.	schoener	Mary Goddard.	J. Haring.	Batav. en Nederl.
Novem. 1	Ned. Ind.	bark	Ellen Banka.	Oeij Liang Tik.	Batavia.
„ 1	„	stoomschip	Batavia.	G. A. Nije.	Soerabaija.
„ 2	„	bark	Joedool Barie.	Said Abd. b. Oem. Baharoon.	Soer. en Sum.
„ 2	„	brik	Salim.	Said Hamit b. Achm. Segaf.	Batavia.
„ 2	„	„	Boesrool Karim.	Said Abd. b. Abdul Honaiman.	„
„ 3	„	„	Kalimaas.	Sech Salim Boegis.	„
„ 4	Nederl.	bark	Jacoba Helena.	J. J. Swart.	Nederland.
„ 6	„	„	Jhr. Mr. v. de Wall v. Puttershoek.	Lammerts.	Batav. en Nederl.
„ 5	Ned. Ind.	„	Marnood Samdanie.	Said Moh. Segaf.	Singapoer.
„ 5	„	„	Joen Goan.	Liem Djihie.	Rembang.
„ 6	„	„	Ing Hoat.	Kwee Koga.	Riouw.
„ 6	„	„	Oedjoong Pandan.	Liem Goan Ling.	Batavia.
„ 6	„	„	Padamaran.	Tan Ing Pan.	Riouw.
„ 6	„	stoomschip	Oenarang.	S. van Hulstijn.	Soerabaija.
„ 7	„	bark	Bacht Mastora.	Said Moh. b. Alhabassij.	„
„ 7	Frans.	schip	Julie Cezard.	M. Ropers.	Frankrijk.

In lading liggende schepen te Samarang.

Nederlandsche schoener *Sophia Amalia*, W. J. Lourens, brik *Catharina en Geertruida*, E. E. Mos, bark *Hendrika*, W. van Aalbrug, *Elisabeth*, J. Snoek, *Zwerver*, B. F. Franzen. Hamb. bark *San Francisco*, N. Stortenbecker, *Guinea*, F. Bundesen, schip *Deutschland*, E. Weeselhooft. Deensch bark *Cadovius*, H. Paulsen. Frans. schip *Vellore*, S. Dichei, *Le Cezard*, H. Ketjen. Ned. Ind. bark *Abool Hassim*, Said Hassan bin Alie Segaf, *Nawan Eljoesoor*, J. C. Monteiro, *Sara Eleonora*, F. H. Reiziger, *Kim Hing Sing*, Liem Biauw Tioe, *Thae Liong*, Tjan Binsik, brik *Banda Bal Hair*, Sech Moebarak bin Dahijman, bark *Ellen* F. A. P. Wentholt, *Camba Torida*, Said Abd. b. Safie, *Niam Balgair*, Sech Achmat bin Baseer, schoen. *Maliscek*, Oewa Moht. Saleo, *Machmoed*, J. H. van Garling, brik *Lina*, J. W. Steevensz.

Aangekomen schepen te Cheribon.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Oct. 27	Ned. bark	Soeijgoan.	Tio Tingkiat.	Tegal.
„ 27	„ schip	Diligence.	L. de Wit	Soerabaija.

Vertrokken schepen van Cheribon.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	naar
Oct. 28	Frans. schip	Le Cezard.	Ketjen.	Frank. v. Sam.
„ 29	Ned. bark	Soeijgoan.	Tio Tingkiat.	Remb. v. Ind.
„ —	„ schoen.	Almas.	Amat.	Munt. v. id.
„ 30	„ brik	Karep.	Pa Tarisah.	Joana.
„ —	„ bark	Habgoan.	Thee Tjoe.	Singp. en Riouw.
„ —	„ schoen.	Fathool Moelook.	Djenal Abidin.	Muntok.

Schepen liggende ter reede te Cheribon.

Ned. schip Diligence, barken Hairol, Fathus Seroer, schoener Maria.

Vertrokken schepen van Indramaijoe.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	naar
Oct. 28	N. Ind. bark	Joengoan.	Lim Djehie.	Rembang.
„ —	„ —	Oen Goan.	Ko Tiong.	Idem.

Schepen liggende ter reede te Indramaijoe.

Ned. Ind. bark Baboel Joesoer, brik Lina. — Zweed. bark Elisabeth.

Aangekomen schepen te Pamanoekan.

datum.	vlag.	namen der schepen	gezagv.	van
Oct. 22	Ned. bark	Oeij Sinjo.	Oeij Holian.	Batavia.

Aangekomen schepen te Pekalongan.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Oct. 29	Ned. brik	Passekan.	Tan Siauking.	Batavia.

Schepen liggende ter reede te Pekalongan.

Ned. barken Elshout, Minister van Hall, Batavia, brik Paseken.

Aangekomen schepen Toeban.

Datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Oct. 25	Ned. schoen.	Bella.	Pa Sakie.	Pasoeroean.

Vertrokken schepen van Toeban.

datum	vlag.	namen der schepen	gezagv.	naar
Oct. 26	Ned. schoen.	Bella.	Pa Sakie.	Pas. v. Soerab.

Aangekomen schepen te Rembang.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Oct 23	Ned bark	Inglie.	Djie Kiatsan.	Indramaijoe.
„ 26	„ brik	Tjeegoan.	Po Sowie.	Idem.

Aangekomen schepen te Patjitan.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Oct. 23	Ned. bark	Madura.	B. A. T. van Bruggen.	Soerabaija.
„ 26	„ brik	Henrico.	A. H. Srackheld.	Batavia.

Vertrokken schepen van Patjitan

datum	vlag.	namen der schepen	gezagv.	naar
Oct. 23	Ned. bark	Capella.	P. H. Landweer.	Amsterdam.

Schepen liggende ter reede te Tjilatjap.

Ned. bark Arlequin, Madura, Henrica.

Aangekemen schepen te Priaman.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	van
Sept. 26	Eng. brik	Marianes Hope.	Lim Thiet.	Padang.
„ 27	Ned. schr.	Ladjoe.	Si Oemar.	Idem.
„ 28	„ —	Francina.	Si Ondo.	Idem.
Oct. 3	„ —	Tongkang.	Si Tegan.	Baros.
„ 11	„ —	Ladjoe.	Si Oemar.	Padang.
„ 18	„ —	Boele.	Si Tamo.	Idem.
„ —	„ —	Effie.	Si Djanie.	Idem.
„ —	„ —	Francine.	Si Ondo.	Idem.

Vertrokken schepen van Priaman.

datum.	vlag.	namen der schepen.	gezagv.	naar
Sept. 26	Ned. schr.	Effie.	Si Djanie.	Padang.
Oct. 1	Eng. brik	Maines Hope.	Lim Thiet.	Poelo Pinang.
„ 3	Ned. schr.	Ladjoe.	Si Oemar.	Padang.
„ 7	„ —	Francina.	Si Ondo.	Idem.
„ 15	„ —	Tongkang.	Si Tegan.	Idem.
„ 16	„ —	Ladjoe.	Si Oemar.	Idem.
„ 23	„ —	Effie.	Si Djanie.	Idem.
„ —	„ —	Boele.	Si Tampo.	Natal.
„ 25	„ —	Francine.	Si Ondo.	Singkel.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol *f* $14^1/_2$. @ *f* 15.—

WISSELKOERS $100^1/_2$.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.